

Aus einem Briefe von Dr. Goldziher

an Prof. Fleischer.

Budapest, 1. Juli 1881.

Die in Lane's Manners and Customs beschriebene und bildlich dargestellte Dôse-ceremonie, welche nicht, wie man gewöhnlich glaubt, nur in Kairo ausgeübt wurde, sondern auch in Syrien noch jetzt ausgeübt wird (vgl. J. Burton, The Inner Life of Syria Bd. I p. 140), ist, wie Sie bereits erfahren haben werden, in Kairo, wo sie am Môlid en-nebî-Tage auch die Touristen belustigte, abgeschafft worden. Ich habe viel daran gesetzt, den Text des Fetwa zu erlangen, welches dieser aufsehenerregenden „performance“ nach jahrhundertelangem Bestande den Garaus machte; es ist mir aber nicht gelungen, dieses theologische Document zu erhalten. Hingegen schreibt mir ein arabischer Freund, der den muhammedanischen Gelehrtenkreisen angehört, unter dem 11. Rebî' II 1298 (= 11. März 1881) in einem längeren gelehrten Briefe folgendes, was als interessanter Beitrag zur Kenntniss dieser für Aegypten nunmehr der muhammedanischen Archaeologie angehörenden Ceremonie nicht unwichtig ist. Ich theile Ihnen die bezügliche Stelle seines Briefes wörtlich mit:

... وحيث سألتني حفظك مولاي وعمك بالخير وأولاي عن الفتوى المبطله للدوسة وباقي البدع وعمّا تجتهد في هذا القبيل ووقع فاقول ان صورة الفتوى ما ظهرت في صحف الاخبار ولا كتبت حتى تكون من جملة الآثار ولم يُذكر في هذه الصحف المنشورة والوقائع الوطنية المشهورة سوى كون الدوسة وبقية البدع الرفيلة أبطلت بالفتوى على حسب طلب الحضرة البكريّة الجليله¹⁾

1) Nämlich des im vorigen Jahre installirten Grossmeisters der Derwischorden, des sogen. Scheich al-Bokri, den unsere europäischen Zeitungen zu einem „Oberzauberer“ machten.

وحقيقة الامر ان الخديو الاكبر هو الذى ابطل هذا الامر المنكر،
وان سألتنى عن اصل بدعة الدوسة في هذه الديار المصرية ذات
البدع التى لا تحصى والاورام الفاسدة التى لا تستقصى فاقول
لك على حسب السماع من المعمرين من مشايخ الطرق الجهال
الذين تضرب بهم في ضلالهم الامثال ان الشيخ يونس بن الشيخ
سعد الدين الجيباوى الذى تنسب اليه طريقة السعدية والشيخ
يونس هو المدثون بضريح بباب النصر تنزوره طائفته المهدية لما
قدم مصر من العراق في جماعة من الرفاق اقترح عليه المريدون ان
يبدع لهم بدعة حسنة وسنة ذات كرامة مستحسنة يعترفون له
فيها بالولاية ويشملونه عليها بعيين المقة والرعاية فاجابهم الى
المطلوب وانتما لهم بالمرغوب حيث امرهم بوضع مواعين مستديرة
من الزجاج ليس فيها سوى الاعوجاج وصقها على الارض في طولها
والعرض فداستها بالحصان بهراى من العباد فلم يكسر في هذه
البدعة من هذه المواعين اذنى قرعة ولما انتقل الشيخ يونس الى
جوار ربه وفاز منه سبحانه وتعالى بقربه عاجز خليفته عن الدوس
على الفزاز فاستعمل بدل الحقيقة المجاز وطرح الرجال على
التراب والرمال وداهم بلا حساب على حالة تأبأها الكلاب
فالحمد لله على زوال البدع في ايام الخديو توفيق الموفق الى
افوم الطريق

Es ist mir nicht bekannt, dass diese Nachricht über den Ursprung der Döse-ceremonie schon irgendwo mitgeteilt wäre.